

אין מה לרחם על משלם המיסים האמריקאי. לגמרי לא

אחרת בעולם אינה מקבלת כמוהו, מכסה רק חלק מהוצאות הביטחון שלנו בעבר ובהווה.

פכול אמריקאי לבוא ולהגיד: מה זה איכפת לנו? אם אתם רוצים לבזבז את כספכם בהרפתקות צבאיות ובמדיניות של כיבושים והתפשטות — מה זה נוגע לנו? מדוע עלינו לשלם בשביל זה?

על כך יש תשובה פשוטה: מאז הסתיים של 1956 — מילחמת סיני — לא היתה מרהש פתאום צבאית אחת של ישראל שלא תוכננה מראש באישר אמריקאי, וישלם הוצעה אחרי מתן אור ירוק מארצות הברית.

קיים כיום, והיה קיים מאז, שיתוף פעולה מדיני-צבאי-מחליט בין ישראל וארצות הברית.

לאחרונה התרחב שיתוף-פעולה זה וחוקק עולם ומלואו. אנחנו פועלים כשכירי-חרב ("יועצים") באלסלוודו; מעבירים על פי בקשת ושיגטון סיוע צבאי ל"קונטראס" בניקראגווא, אשר דעת-הקהל האמריקאית סולדת מהם; משתפים פעולה עם דרום-אפריקה הבחיה עלי-פי בקשת האמריקאים, מפני שסיוע אמריקאי ישיר נתקבל בהתנגדות הציבור האמריקאי; וכן הלאה, וכן הלאה.

צה"ל אדיר-ממדי, אולם קלף אמריקאי במישחק המזרח-תיכוני. אלמלא היה קיום, היו האמריקאים צריכים להפעיל כוחות משלהם — דבר שאינו רק קשה מבחינה מעשית, אלא גם יקר פי כמה וכמה וכמה.

חד המזמחים הגדולים ללוגיסטיקה של צה"ל, ח"כ מתי פלד, מי שהיה ראש אגף-האפסנאות של צה"ל, הסביר לא-מכביר לכנסת איך נראה הסיוע הצבאי האמריקאי בפועל. הסכומים האדירים, שאנחנו קוראים עליהם בעיתונים, מגיעים כלל לישראל, הם עוברים למפעלים אמריקאים, ומשמשים להעסקתם של רבבות פועלים אמריקאים. כך מספקת ממשלת ארצות-הברית לחם ועבודה לבוחריה, ואילו לישראל מגיעים כלי-השק מתוצרת אמריקאית.

(מכיוון שכל מטוס לישראל מכריח את מדינות-ערב לרכוש מטוסים רומיים לעצמן, הרי זהו גם מכשיר אמריקאי חשוב לקידום המכירות, למיחזור הפטרודולארים ולהחזרת המיליארדים האלה לכיס האמריקאי.)

לדברי פלד, כל דולר של "סיוע" בזה מברית את ישראל להוציא שני דולרים משלה. כי הנשק האמריקאי, הזורם לישראל בלי צורך ממשי, מברית את צה"ל להתנסות מעל לכל מידה סבירה, התואמת את צורכי-הביטחון האמיתיים של ישראל.

נאמר על מלך סיאם שהוא היה שולח לאויביו כמנהג פילים לבנים. פילים אלה, שהם נדירים, מקורשים לסיאמים. אסור להעביר אותם בכל עבודה שהיא. מי שקיבל "מתנה" כזאת היה מתרושש, מפני שהפיל אכל הרבה ולא הביא שום תועלת. הנשק האמריקאי דומה, לפחות בחלקו, לפיל הזה. הוא בא אלינו בחינם, אך קליטתו, החזקתו והטיפול בו עולים ביוקר. דרוש כוח-אדם נוסף לצה"ל כדי לתחזק נשק זה ולהפעילו. התוצאה, לדוגמה: הכנסת כמויות עצומות של טנקים לזירה הלכנונית, ללא שום מחשבה אסטרטגית סבירה. שם סתמו הטנקים את הכבישים, עיכבו את ההתקדמות וגרמו לכישלון בחזית המערבית והמזרחית כאחת בשבוע הראשון, הקריטי, של המלחמה. מתנות יקרות.

אילו היתה ארצות-הברית מעוניינת בשלום בין ישראל ועמיתיה, היתה שלום כזה קם מומן. הוא נמנע מפני שארצות-הברית זוממת ובמדיניות, מזה שנים רבות, בכוחות המילחמתיים בישראל ובמדינותם, מעודדת התפשטות והתינחלות, מחרימה את הגורמים שעמים צריכים לנהל מאזומתן לשלום, ומחבלת בכל יוזמה סבירה וחיונית.

מעצבי המדיניות בארצות-הברית בוודאי חושבים (בטעות, לדעתנו!) שזה תואם את האינטרסים האמריקאיים. על כן פועלת ישראל כפי שהיא פועלת, נאלצת לבזבז הון-ענק על מנגנון צבאי אדיר וחסר כל סרפורציה, ומסתבכת מדי פעם במלחמה.

אולי בא לטעון שזוהי השתמש של האמריקאים לברם. חלק ניכר של האשמה יש לזקוף על חשבון הטימוס שלנו עצמנו, המתבטא בכחירות ובהכרעת ממשלתנו. אך חלקם של האמריקאים במצב זה די גדול, כדי לחייב אותם לשאת בחלק מן המחיר.

אילו היה קיים שלום, לא היינו צריכים להתחנן על פירוים משולחן השוק האירופי המשותף, ולא היה צורך בהסכמים על "איווריסור חופשי" עם ארצות-הברית, העלול להרוס חלק של תעשייתנו. יכולנו לסחור עם סעודיה, להקים מפעלי-פיתוח בעיראק, לתכנן פרויקטים בנסיכויות-הנפט, לחמם את היחסים עם מצרים. יכולנו להיות יפאן קטנה, להקדיש את מירצנו לפיתוח מחשבים ולייצר מצלמות, תחת לבזבז אותן על מלחמה. יכולנו בנקל להיות מישק העומד על שתי רגליים יציבות. לכן איני מרחם על משלם-המיסים האמריקאי. שישלם, לעזאזל.

עשי שלם, לעזאזל!

חירום שאמריקה עצמה אשמה לא מעט ביצירתו — האם היא עושה לנו טובה?

אין לי סבלנות כלפי הישראלים — גם אנשי-שמאל וחסידרי שלום מדופלמים — המספרים לנו מדי פעם שאנחנו חיים על חשבון האמריקאים, שאנחנו מתקיימים תודות לזינת-אפו של משלם-המיסים האמריקאי, שאנחנו צריכים ללמוד לקיים את עצמנו מפרי-עמלנו, ושבינתיים עלינו להתכייש.

לא, אני מסרב להתכייש! אני עובר קשה. אני מכיר ישראלים רבים העובדים קשה. איננו חיים על חשבון הוולט. אנחנו חיים בצניעות יחסית. איננו טפילים. אין לנו חיים על חשבון האמריקאים. אין לנו חייבים להם דבר. יתכן מאוד שהמצב הפוך. הבה נביט בעובדות.

ארצות-הברית נותנת לנו עתה 2.8 מיליארד דולר בשנה כסיוע צבאי ואזרחי. חוץ מזה מרובר עתה על סכום נכבד נוסף כ"סיוע-חירום" חד-פעמי. אלה הם סכומים אדירים. אם מחלקים אותם לפי מספר

תיקון שרשרת של טנק בלבנון: מי שילם? בתיהאב בישראל, מתקבל, שכל אחד מהם מקבל מידו הנדיב היועץ בווינגטון סכום עתק, המתקרב לשכר הממוצע במשק הישראלי. כמעט וניתן היה לומר שכולנו, כל אזרחי-ישראל, יכולנו לצאת לחופשה ולחיות על-חשבון הנדיבות האמריקאית. אך מבחינה מעשית, כל החשבונות האלה הם שטות גמורה.

הנדיבות הזאת היא במידה רבה אשליה, ואולי גרוע מזה: היא תרמית.

מילחמת-הלבנון, שנועדה בשיתוף עם האמריקאים, עלתה לנו כסכום הכסף שקיבלנו מאמריקה במשך שנה אחת. נדמה לי שזהו נתון פוקח-עיניים.

תקציב-הביטחון השנתי הרישמי של ישראל מגיע עתה לארבעה מיליארד דולרים. לדעת מומחים, הוצאה הביטחונית הכוללת מתקרבת השנה לשיעור מיליארדים, אף שהסכומים מפורזים בתקציבים שונים ומוסווים כהלכה.

משמע: כל הנדיבות האמריקאית כולה אינה מגיעה אלא לכדי מחצית ההוצאה הביטחונית שלנו. וגם זה אינו עתה לשיעור המלא. כשליש התקציב של מדינת ישראל משולם עתה לטיפול בחובות-החוץ של המדינה. כלומר: לתשלום ריבית על סכומים שקיבלנו בעבר, וסכומים להחזרת חלק מן הקרן. החוב הזה? קל לענות על כך: מתקציב-ביטחון קודמים, ומהרפתקות צבאיות קודמות שלנו. לסיכום: הסיוע האמריקאי האדיר, ששום מדינה

אחד מביקוריי בלבנון לפני שנה נתקלתי בקצין צעיר, והתפתח בינינו ויכוח על הנסיגה. לעולם לא נצא מכאן! אמר הקצין בכיטחה, "תסתכל כמה שנעשה כאן: משקיעים סכומי-עתק בניצורים הוותיעות! אתה חושב שהיו מבזבזים כסף כזה אילו היתה קיימת תוכנית לצאת ארבעים?" לפני כמה ימים נתקלתי במיקרה שוב בקצין זה. לא רציתי להביכו, ועל כן לא הוכרתי לו את הוויכוח של אז.

הוא סיפר על הנסיגה. אתה, מעת, זהו מיבצע כביר, הוא אמר, "משקיעים כזה הון-ענק. שמה זה לעצמך כביר? זה עולה? מליונים על גבי מליונים! לפרק, לפוצץ, להוביל. אנשים מרוויחים כזה הון-ענק!" ואילו הקצין עצמו מסכן במיבצע זה, מדי יום ביומו, את עורו. לבנון עלתה לנו בדם רב. וגם בהרבה-הרבה כסף.

היסטוריון הבריטי שראויין השבוע בטלוויזיה הישראלי, הלורד אלן בולוק, סיפר שאחרי מלחמת-העולם השניה השתתף במסיבה עם ראשי המדינה הגרמנית החדשה. במהלך השיחה אמר אז הלורד החכם: "אנחנו, האנגלים, הסדרנו את המלחמה!"

הוא התכוון לומר: המלחמה ביזבה את כל משאביה הלאומיים של בריטניה. בסופה נשארה בריטניה המנצחת עייפה, רצועה, עניה ומדולדלת. ארצות-הברית העשירה ירשה אותה, ואילו גרמניה ויפאן ההרוסות שיקמו את עצמן במהירות, וחוללו "גם ככלכלי".

זהו היבט הנשכח בדרך כלל על-ידי פוליטיקאים וגנרלים, וגם על-ידי ההיסטוריונים השיטחיים. לדידם, מוכרעת המלחמה על-ידי התוצאה הרשמית. צבא אחד מבס את השני ונשאר כשהיה-הקרב. מדינה אחת נכנעת לשניה. סוף-פסק.

אך המציאות אינה כזאת. כפי שלמד המלך היווני פירוס, שפלוש לאיטליה, יש ניצחונות אשר מחירים הופך אותם למסלה — "עוד ניצחון כזה ואברתי". מדינה יכולה לשלם פלוש לשטח שכנתה ולכבוש חבל-ארץ. אם מחיר ההרפתקה עולה על הרווח, הרי שכרה עולה בהפסדה. מדינה יכולה להתנגד מפני איויב פלוש לשיטחה, אם הגנה זו מדרדרת אותה לתהום פשיטת-הרגל, עלולה ההצלה לעלות ביוקר.

דווקא הבריטים הבינו זאת במהלך ההיסטוריה המלחמתית הארוכה שלהם. הם השתדלו תמיד לנהל מלחמות "זולות" — להעריך מצור ימי זול על פני פלישה יבשתית יקרה, להתפשר עם האוייב כאשר מחיר המלחמה הפך בלתי-כריאי. את האימפריה שלהם הקימו כסדרה ארוכה של מלחמות "זולות" כאלה, שהעשירו את בריטניה תחת לרוששה.

מחיר המלחמה — המחיר הכלכלי הפשוט, בכסף, במשאבים לאומיים — הוא אחד הגורמים החשובים ביותר בהיסטוריה, וגם אחד המוצנעים ביותר בהיסטוריונים.

את מלחמת-הלבנון הפסדנו מבחינת רבות — מבחינה אפוליטית, מבחינה צבאית, וגם מבחינה כלכלית. המלחמה הזאת עלתה לנו בכמה מיליארדי דולרים. למרבה הצער אי-אפשר להשיג שום אומדן רישמי, המתקרב לאמת, שני מיליארדים? שלושה? ואולי ארבעה ויותר?

מלחמה זו תרמה על-הרובה חשובה לפשיטת-הרגל הנוכחית שלנו. נוסף על תקציב-הביטחון המנופח הרגיל, נוסף על ההתנחלויות, מלחמה זו רוששה אותנו.

איש פרימיטיבי כמו אריאל שרון בוודאי לא חשב על המחיר הכלכלי של המלחמה, כאשר יום אותה. מעולם לא אמר על כך מילה. מנחם בגין לא ניהל מעולם אף חנות-מכולת, וכל עניין כלכלי היה זר לו. ואילו על הגאון מתל-עזשים אין צורך לבזבז מילים.

אנשי-הכלכלה של ממשלת-הליכוד היו אסקופה נדרסת לרגלי שלושה אלה, והם לא היו מעוררים שאלה זו גם אלמלא נספחו בגל השיכון המלחמתי, שטישטש את חושיהם הרלים.

נשאלת כמובן שאלה אחת: מה חשבו להם האמריקאים, כאשר קיבלו מפי אריאל שרון את הרווח על תוכנית ההרפתקה, ואישרו אותה?

מאחר שהאמריקאים אישרו את המלחמה מראש, יש להניח שהתאימה לתוכניות שלהם. כאשר אלכסנדר הייג — בלי ספק באישורו של רונלד רגן — נתן לשרון את האור הירוק, הניח שמלחמה גם לאינטרסים האמריקאיים. אם כן, האם אין בכך התחייבות כלכלית? אם שירתה ישראל את ארצות-הברית במלחמה שבה נשפך אך ורק דמנו שלנו — האם אין ארצות-הברית חייבת לשלם את מחירה הכלכלי? לשון אחרת: אם ארצות-הברית עומדת עתה להושיט לישראל "סיוע-חירום", בטיבות מצב-